GENERALINĖS ADVOKATĖS JULIANE KOKOTT IŠVADA,

pateikta 2007 m. balandžio 19 d. [1]

I — Įvadas

1. Šioje byloje dėl įsipareigojimų neįvykdymo Komisija pareiškė kaltinimus dėl netinkamo 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos [2] (toliau – paukščių apsaugos direktyva) ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos [3] (toliau – buveinių direktyva) taikymo vykdant slidinėjimo trasos įrengimo darbus nacionaliniame Stelvio parke, kuris buvo paskelbtas specialios apsaugos teritorija (toliau – SAT) pagal paukščių apsaugos direktyvą.

2. Nagrinėjama visų pirma tai, ar prieš išduodamos leidimą šiam projektui ir prieš pradedant jį vykdyti kompetentingos Italijos institucijos pakankamai įvertino jo poveikį SAT ir ar SAT nebuvo padaryta žala.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — OL L 103, p. 1.

3 — OL L 206, p. 7.

II — Teisinis pagrindas

3. Buveinių direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamas *Natura 2000* projektas:

„*Natura 2000* pavadinimu kuriamas vieningas specialių saugomų teritorijų Europos ekologinis tinklas. Šis tinklas, sudarytas iš teritorijų, kuriose yra į I priedą įrašyti natūralių buveinių tipai ir į II priedą įrašytų rūšių buveinės, sudaro galimybę palaikyti, o kur reikia ir atstatyti iki geros apsaugos būklės natūralių buveinių tipus ir rūšių buveines jų natūraliame paplitimo areale.

Į *Natura 2000* tinklą įeina specialios apsaugos teritorijos, kurias valstybės narės klasifikuoja pagal Direktyvą 79/409/EEB."

4. Paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnyje yra nuostatų, reglamentuojančių, kokias teritorijas valstybės narės turi paskelbti SAT paukščiams saugoti. Priėmus šią direktyvą, tokių teritorijų apsaugą reguliavo minėtas straipsnis – jo 4 dalies pirmas sakinys:

„1. Siekiant užtikrinti, kad I priede minimos rūšys savo paplitimo areale išliktų ir veistųsi, jų buveinėms taikomos specialios apsaugos priemonės.

Todėl būtina atsižvelgti į:

a) rūšis, kurioms gresia pavojus išnykti;

b) rūšis, kurioms gali pakenkti tam tikri jų buveinių pokyčiai;

c) rūšis, kurios laikomos retomis dėl jų mažų populiacijų ar riboto paplitimo arealo;

d) kitas rūšis, kurioms dėl specifinio jų buveinių pobūdžio reikia išskirtinio dėmesio.

Vertinant visada remiamasi populiacijų gausumo tendencijomis ir pokyčiais.

Atsižvelgdamos į šių rūšių apsaugos reikalavimus geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, šių rūšių apsaugai valstybės narės įsteigia kiekiu ir dydžiu tinkamiausias specialias apsaugos teritorijas.

2. Valstybės narės panašias priemones taiko nuolatos aptinkamoms I priede nenurodytoms migruojančioms rūšims, atsižvelgiant į jų apsaugos poreikį geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, jų veisimosi, šėrimosi ir žiemojimo bei poilsio teritorijų, esančių jų migracijos kelyje, atžvilgiu. Dėl šios priežasties valstybės narės kreipia išskirtinį dėmesį šlapžemių, ypač tarptautinės svarbos šlapžemių, apsaugai.

3. <...>

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytose apsaugos teritorijose valstybės narės imasi atitinkamų priemonių, kad būtų išvengta

buveinių taršos ar pažeidimo, arba bet kokio paukščių trikdymo, jei tai galėtų būti reikšminga atsižvelgiant į šio straipsnio tikslus. <...>“

5. Buveinių direktyvos 7 straipsniu SAT apsaugos taisyklės buvo pakeistos:

„Šios direktyvos 6 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatyti įpareigojimai pakeičia bet kuriuos Direktyvos 79/409/EEB 4 straipsnio 4 dalies pirmajame sakinyje nustatytus įpareigojimus teritorijoms, atrinktoms pagal 4 straipsnio 1 dalį arba panašiai pripažintoms pagal jos 4 straipsnio 2 dalį, nuo šios direktyvos įgyvendinimo datos arba nuo valstybės narės atlikto atrinkimo arba pripažinimo datos pagal Direktyvą 79/409/EEB, jei pastaroji data yra vėlesnė.“

6. Buveinių direktyvos septintoje konstatuojamojoje dalyje ši tvarka paaiškinta taip:

„kadangi visos tokios įsteigtos teritorijos, įskaitant tas teritorijas, kurios dabar ar ateityje bus paskelbtos specialios apsaugos teritorijomis pagal <...> Direktyvą 79/409/EEB <...>, turės būti įtrauktos į vientisą Europos ekologinį tinklą“.

7. Su šia byla susijusios buveinių direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalys numato:

„2. Valstybės narės imasi priemonių, siekdamos specialiose saugomose teritorijose išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, o taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdymo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas šios direktyvos tikslų atžvilgiu.

3. Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtiniems teritorijos tvarkymui, bet galintiems ją reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas. Atsižvelgiant į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas ir remiantis 4 dalies nuostatomis, kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks

nagrinėjamos teritorijos vientisumo ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.

4. Jei, nepaisant poveikio teritorijai neigiamo įvertinimo ir nesant kitų alternatyvių sprendimų, šis planas ar projektas vis dėlto privalo būti įgyvendintas dėl privalomųjų svarbesnio viešojo intereso pagrindų, tarp jų ir socialinio ar ekonominio pobūdžio, valstybė narė imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti. Apie patvirtintas kompensacines priemones ji praneša Komisijai.

<...>“ (Pataisytas vertimas)

8. Buveinių direktyvos dešimtoje konstatuojamojoje dalyje atitinkamai pažymima:

„kadangi būtina tinkamai įvertinti bet kurį planą ar programą, kuri galėtų turėti reikšmingą poveikį esamos ar ateityje numatytos įsteigti saugomos teritorijos apsaugos tikslams“.

III — Faktinės bylos aplinkybės, ikiteisminė procedūra ir reikalavimai

9. 1998 m.[4] Italija paskelbė nacionalinį Stelvio parką SAT pagal paukščių apsaugos direktyvą. SAT užima 59 809 hektarų plotą Alpėse. Pagal 1998 m. lapkričio mėnesį Italijos Respublikos pateiktą standartinę duomenų anketą joje gyvena daug paukščių apsaugos direktyvos I priede nurodytų paukščių rūšių – kilnusis erelis (*Aquila chrysaetos*), sakalas keleivis (*Falco peregrinus*), vapsvaėdis (*Pernis apivorus*), jerubė (*Bonasa bonasia*), Alpių tundrinė žvyrė (*Lagopus mutus helveticus*), tetervinas (*Tetrao tetrix*), kurtinys (*Tetrao urogallus*) ir juodoji meleta (*Dryocopus martius*) bei migruojantys paukščiai – paukštvanagis (*Accipiter nisus*), paprastasis suopis (*Buteo buteo*) ir liputis (*Tichodroma muraria*).

10. 2004 m. gegužės 14 d. standartinėje duomenų anketoje buvo nurodytos ir kitos į I priedą įtrauktos rūšys, būtent aviėdra (*Gypaetus barbatus*), rudasis peslys (*Milvus milvus*), mornelis (*Charadrius morinellus*), lututė (*Aegolius funereus*), žvirblinė pelėda (*Glaucidium passerinum*), didysis apuokas

4 — Remiantis Italijos institucijų užpildyta standartine duomenų anketa – jau net 1988 m., žr. ieškinio priedų 33 ir 47 puslapius.

(*Bubo bubo*), pilkoji meleta (*Picus canus*) ir alpinis akmeninis keklikas (*Alectoris graeca saxatilis*).

11. Komisija nepritaria darbams SAT. Nacionalinis parkas leido vykdyti šias priemones 2003 m. vasario 14 dieną. Buvo ketinama pertvarkyti dvi slidinėjimo trasas ir sukurti susijusią infrastruktūrą. Šios priemonės buvo skirtos pasirengti 2005 m. Pasaulio kalnų slidinėjimo čempionatui. Vykdant šį projektą, miške buvo iškirstas 50 metrų pločio ir 500 metrų ilgio koridorius. Buvo nupjauta apie 2500 medžių – eglių, kedrinių pušų ir maumedžių. Tačiau, remiantis 2005 m. Italijos atlikto tyrimo duomenimis, projektas turėjo paveikti tik apie 7000 m^2 plotą [5].

12. Prieš suteikiant šį leidimą buvo atlikti du poveikio aplinkai įvertinimai. Pirmasis – 1999 metais. Pasikeitus jame ištirtiems projektams Lombardijos regiono institutas, *Istituto di Ricerca per l'Ecologia e l'Economia Applicate alle Aree Alpine* (IREALP), 2002 m. rugsėjo mėnesį pateikė dar vieną pakeisto projekto poveikio aplinkai įvertinimą. Šiame tyrime daugiausia dėmesio buvo teikiama žalos aplinkai mažinimo ir kompensavimo priemonėms.

5 — Priedo prie tripliko 24 ir 54 puslapiai.

13. Be to, 2003 m., jau suteikus ginčijamą leidimą, Valfurva savivaldybė pateikė dar du tyrimus, kurių viename, pateiktame 2003 m. gruodžio 1 d., taip pat kalbama apie minėtą ruožą. Galiausiai su tripliku Italija pateikė dar vieną tyrimą, parengtą 2005 metais.

14. Apie šias priemones Komisija sužinojo gavusi skundą. Jos nuomone, suteikdama leidimą ir įvykdydama šias priemones Italija pažeidė paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis bei buveinių direktyvos 6 ir 7 straipsnius.

15. 2003 m. gruodžio 19 d. Komisija įteikė Italijai oficialų įspėjimą, prašydama pateikti savo pastabas. Kadangi Italijos vyriausybė nepateikė pastabų per nustatytą dviejų mėnesių terminą, 2004 m. liepos 9 d. Komisija išsiuntė Italijai pagrįstą nuomonę, nustatydama naują dviejų mėnesių terminą įvykdyti įsipareigojimus pagal Bendrijos teisę.

16. Italijos vyriausybė atsakė 2004 m. rugsėjo 8 d. ir 2004 m. rugsėjo 15 d. pranešimais. Tačiau šie atsakymai nepakeitė Komisijos nuomonės, ir ji pareiškė šį ieškinį.

17. Komisija Teisingumo Teismo prašo

pripažinti, kad vykdant slidinėjimo teritorijos Santa Caterina Valfurva (trasų „Bucaneve" ir „Edelweiss") išplėtimo ir įrengimo bei atitinkamos slidinėjimo infrastruktūros sukūrimo 2005 m. Pasaulio kalnų slidinėjimo čempionatui specialios apsaugos teritorijoje IT 2040044, esančioje nacionaliniame Stelvio parke, projektą:

— leidusi imtis priemonių, turinčių didelį poveikį nacionaliniame Stelvio parke esančiai specialios apsaugos teritorijai IT 2040044, tinkamai neįvertinusi šių priemonių poveikio nagrinėjamai vietovei jos išsaugojimo tikslų atžvilgiu ir bet kuriuo atveju nesilaikydama nuostatų, pagal kurias, nepaisant neigiamų poveikio įvertinimo išvadų, projektą galima įgyvendinti tik nesant alternatyvių sprendimo būdų ir tik pranešus Komisijai apie visas kompensacines priemones, kurių buvo imtasi, kad būtų apsaugotas bendras *Natura 2000* vientisumas,

— nesiėmusi priemonių išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių pažeidimo bei rūšių, kurioms buvo įsteigta nacionaliniame Stelvio parke esanti specialios apsaugos teritorija IT 2040044, trikdymo,

— nesuteikusi Stelvio parke esančiai specialios apsaugos teritorijai IT 2040044 teisinio apsaugos statuso, kuris galėtų užtikrinti, be kita ko, Direktyvos 79/409/EEB I priede nurodytų paukščių rūšių išlikimą ir veisimąsi bei ten reguliariai pasirodančių migruojančių rūšių, nenurodytų I priede, veisimąsi, šėrimąsi ir žiemojimą,

Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2–4 dalis ir 7 straipsnį bei Direktyvos 79/409 4 straipsnio 1 ir 2 dalis;

priteisti iš Italijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

18. Italijos Respublika nekelia reikalavimų, tačiau siūlo Komisijai apsvarstyti galimybę atsiimti ieškinį.

IV — Teisinis vertinimas

19. Pirmiausia reikia tiksliai apibrėžti ieškinio dalyką. Komisija nepritaria projektui išplėsti ir įrengti slidinėjimo teritoriją Santa

Caterina Valfurva (trasas „Bucaneve“ ir „Edelweiss“) bei sukurti atitinkamą slidinėjimo infrastruktūrą 2005 m. Pasaulio kalnų slidinėjimo čempionatui.

20. Iš Italijos pateiktų tyrimų matyti, kad šiuo tikslu buvo numatyta imtis daug priemonių, konkrečiai – įrengti slidinėjimo stadioną, keltuvą-kabiną, kréslinį keltuvą, apsauginę pastogę, o taip pat atlikti dviejų susijungiančių slidinėjimo trasų („Bucaneve“ ir „Edelweiss“) pertvarkymo darbus.

21. Beje, atsiliepime į ieškinį Italija teisingai pažymi, kad Komisija konkrečiai aprašo tik antrosios slidinėjimo trasos („Edelweiss“) pertvarkymo darbus, dėl kurių buvo iškirsta apie 2500 medžių [6]. Dublike Komisija tą patvirtino ir susiaurino ieškinio dalyką, apsiribodama tik 2003 m. vasario 14 d. leistomis priemonėmis. Taigi ieškinio dalykas yra tik ši projekto dalis.

22. Komisija nurodo tris ieškinio pagrindus, susijusius su slidinėjimo trasos pertvarkymo darbais; pirmąjį ieškinio pagrindą sudaro du atskiri kaltinimai.

23. Pirmuoju ieškinio pagrindu Komisija kaltina Italiją, pirma, kad leidusi vykdyti projektą ši pažeidė buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalis. Ji tvirtina, kad 6 straipsnio 3 dalis buvo pažeista, kadangi leidimas buvo suteiktas pakankamai neįvertinus projekto poveikio SAT (toliau apie tai A dalyje). Antra, Komisija tvirtina, kad buvo pažeista 6 straipsnio 4 dalis, nes nesilaikyta nustatytos leidimo suteikimo tvarkos esant neigiamoms tokio įvertinimo išvadoms (toliau apie tai B dalyje).

24. Antruoju ieškinio pagrindu Komisija kaltina Italiją vykdant projektą pažeidus buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį. Ji tvirtina, kad nebuvo imtasi visų būtinų priemonių išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių pažeidimo bei rūšių, kurioms buvo sukurta ši SAT, trikdymo (toliau apie tai C dalyje).

25. Galiausiai trečiajame ieškinio pagrinde kalbama apie paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas būtinas teisines SAT apsaugos priemones. Atsižvelgdama į ginčijamo projekto įgyvendinimą, Komisija daro išvadą, kad taikomos teisinės apsaugos priemonės yra nepakankamos (toliau apie tai D dalyje).

6 — Žr. šios išvados 11 punktą.

A — *Dėl buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies*

26. Pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos leidžia įgyvendinti planą ar projektą, tiesiogiai nesusijusį su teritorijos tvarkymu arba jam nebūtiną, bet galintį ją reikšmingai paveikti, tik atlikus šio plano arba šio projekto galimo poveikio šiai teritorijai įvertinimą įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumo, ir, jei reikia, išsiaiškinusios visuomenės nuomonę. Todėl Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad ši nuostata įtvirtina procedūrą, kuria siekiama atliekant išankstinę kontrolę užtikrinti, kad planui ar projektui, tiesiogiai nesusijusiam su teritorijos tvarkymui arba jam nebūtinam, bet galinčiam ją stipriai paveikti, leidimas būtų suteiktas tik tuo atveju, jei jis nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumo [7].

27. Abi šios bylos šalys sutinka, kad prieš pradedant 2004 m. vasario 14 d. leistus slidinėjimo trasos pertvarkymo darbus reikėjo atlikti tokį poveikio teritorijai įvertinimą.

Dėl reikalavimų poveikio teritorijai įvertinimui

28. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas jau irgi yra nusprendęs, kad tokiam planui ar projektui, koks yra nagrinėjamasis, gali būti pritarta tik su sąlyga, kad minėtos valdžios institucijos įsitikino, jog jis neturės žalingo poveikio nagrinėjamos teritorijos vientisumui. Taip yra, kai dėl tokio poveikio nebuvimo nebelieka nė vienos moksliniu požiūriu protingos abejonės [8].

29. Todėl poveikio teritorijai įvertinimas gali būti pagrindas oficialiam pritarimui pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį tik tuomet, kai jis nepalieka nė vienos moksliniu požiūriu protingos abejonės, kad planas ar projektas neturės žalingo poveikio nagrinėjamos teritorijos vientisumui.

30. Taigi atliekant tokį vertinimą turi būti, atsižvelgiant į geriausias mokslines žinias šioje srityje, nustatyti visi plano ar projekto, galinčio individualiai arba kartu su kitais planais ar projektais neigiamai paveikti apsaugos tikslus, aspektai [9].

31. Kalbant apie teritorijas, paskelbtinas SAT pagal buveinių direktyvą, Teisingumo

7 — 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimas *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging (Waddenzee)* (C-127/02, Rink. p. I-7405, 34 punktas) ir 2006 m spalio 26 d. Sprendimas *Komisija prieš Portugaliją (Castro Verde)* (C-239/04, Rink. p. I-10183, 19 punktas).

8 — 7 išnašoje minėto sprendimo *Waddenzee* 56 ir 59 punktai bei toje pačioje išnašoje minėto sprendimo *Castro Verde* 20 punktas.

9 — 7 išnašoje minėto sprendimo *Waddenzee* 54 punktas.

Teismas jau yra nurodęs, kad šie apsaugos tikslai, kaip matyti iš buveinių direktyvos 3 ir 4 straipsnių, o ypač iš 4 straipsnio 4 dalies, gali būti nustatyti atsižvelgiant į teritorijos svarbą palaikant ar atstatant minėtos direktyvos I priede išvardytų natūralių buveinių tipų arba jos II priede išvardytų rūšių gerą apsaugos būklę bei užtikrinant *Natura 2000* tinklo vientisumą, taip pat atsižvelgiant į toms vietovėms gresiantį degradavimą ar sunaikinimą [10].

32. Pagal paukščių apsaugos direktyvą šios nuostatos nėra tiesiogiai taikytinos SAT. Tačiau, remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, šios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalys įpareigoja valstybes nares suteikti SAT teisinį apsaugos statusą, galintį užtikrinti, be kita ko, I priede nurodytų paukščių rūšių išlikimą ir veisimąsi bei nuolatos aptinkamų I priede nenurodytų migruojančių paukščių rūšių veisimąsi, šėrimąsi ir žiemojimą [11].

33. Todėl pagal paukščių apsaugos direktyvą apsaugos tikslai yra orientuoti į tų paukščių rūšių, kurioms saugoti buvo įsteigta atitinkama teritorija, išlikimą ir veisimąsi. Kurioms būtent rūšims buvo įsteigta teritorija, pirmiausia matyti iš standartinės duomenų anketos, kurią valstybė narė pateikia Komisijai [12], jei kituose dokumentuose, pavyzdžiui, specialios apsaugos teritorijos nuostatuose, nenustatomi platesni apsaugos tikslai.

34. Nagrinėjamoje byloje šios rūšys nurodytos Italijos institucijų 1998 m. lapkričio mėnesį Komisijai pateiktoje standartinėje duomenų anketoje. Joje nurodytos į I priedą įtrauktos rūšys – kilnusis erelis, sakalas keleivis, vapsvaėdis, jerubė, Alpių tundrinė žvyrė, tetervinas, kurtinys ir juodoji meleta. Be to, anketoje nurodytos ir migruojančių paukščių rūšys – paukštvanagis, paprastasis suopis ir liputis. Tiesa, paukštvanagis ir liputis įvertinti kaip D kategorijos rūšys, t. y. nereikšmingos. Tai reiškia, kad joms apsaugos tikslai netaikytini.

35. Iš esmės kyla klausimas, ar, be išvardytų rūšių, reikia atsižvelgti į kitas, 2004 m. gegužės 14 d. Italijos Komisijai pateiktoje standartinėje duomenų anketoje nurodytas

10 — 7 išnašoje minėto sprendimo *Waddenzee* 54 punktas.

11 — 1999 m. kovo 18 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją (Senos upės žiotys)* (C-166/97, Rink. p. I-1719, 21 punktas); 2003 m. vasario 27 d. Sprendimas *Komisija prieš Belgiją (teritorijų žemėlapiai)* (C-415/01, Rink. p. I-2081, 15 punktas); 2003 m. kovo 6 d. Sprendimas *Komisija prieš Suomiją (paukščių apsaugos teritorijos)* (C-240/00, Rink. p. I-2187, 16 punktas) ir 2006 m. kovo 23 d. Sprendimas *Komisija prieš Austriją (Lauteracher Ried)* (C-209/04, Rink. p. I-2755, 32 punktas).

12 — Standartinė duomenų anketa grindžiama 1996 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimu 97/266/EB dėl informacijos apie siūlomas *Natura 2000* teritorijas formos (OL L 107, p. 1).

rūšis. Šios rūšys yra aviėdra, rudasis peslys, mornelis, lututė, žvirblinė peléda, didysis apuokas, pilkoji meleta ir alpinis akmeninis keklikas.

36. Tačiau šiame dokumente nenurodyta, kad atitinkamai teritorijai Italijos nustatyti apsaugos tikslai minėtoms rūšims buvo taikomi ir prieš metus, kai buvo suteiktas ginčijamas leidimas. Todėl nebuvo būtina atsižvelgti į jas atliekant poveikio teritorijai įvertinimą.

37. Tačiau tai nereiškia, kad šios rūšys nėra saugomos. Vėlesnė standartinė duomenų anketa kaip tik rodo, kad vykdant projektą jos jau gyveno teritorijoje, ir tai buvo viena iš priežasčių, kodėl reikėjo paskelbti minėtą teritoriją specialios apsaugos teritorija, siekiant išsaugoti šias rūšis. Kadangi, kaip matyti, iki 2004 m. gegužės 14 d. ši teritorija buvo įsteigta ne minėtų rūšių apsaugai, joms buvo taikytinas bent jau laikinas apsaugos režimas teritorijoms, kurios turėtų būti, tačiau dar nėra paskelbtos SAT, t. y. paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 4 dalies pirmas sakinys [13], kuris griežčiau reguliuoja išimtis nei buveinių direktyvos nuostatos dėl apsaugos [14]. Tačiau kadangi Komisija nepateikia atitinkamo kaltinimo, šioje byloje nereikia toliau gilintis į šį klausimą.

38. Taigi reikia patikrinti, ar prieš 2003 m. vasario 14 d. suteikiant leidimą buvo, atsižvelgiant į geriausias mokslines žinias šioje srityje, nustatyti visi plano ar projekto, galinčių individualiai arba kartu su kitais planais ar projektais paveikti 1998 m. standartinėje duomenų anketoje nurodytų paukščių rūšių apsaugą, aspektai.

Dėl 2000 m. atlikto poveikio aplinkai įvertinimo

39. Italijos vyriausybės nuomone, projekto poveikis buvo tinkamai įvertintas dar prieš

13 — Žr. 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją (Basses Corbières)* (C-374/98, Rink. p. I-10799, 47 ir 57 punktai). Kalbant apie tų tipų ir rūšių buveines, kurios saugotinos pagal buveinių direktyvą, tačiau į kurias nebuvo deramai atsižvelgta nustatant apsaugos tikslus, kyla klausimas, ar siūlomoms teritorijoms reikėtų taikyti laikiną apsaugos režimą; šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 13 d. Sprendimą *Dragaggi ir kt.* (C-117/03, Rink. p. I-167, 26 punktas) ir 2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *Bund Naturschutz in Bayern ir kt.* (C-244/05, Rink. p. I-8445, 35 punktas). Abiem atvejais nuostatos dėl apsaugos pažeidimas gali būti konstatuojamas tik įrodžius, kad saugomi objektai egzistavo ir kad jiems buvo padaryta žala, o taikant buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį atlikti poveikio teritorijai įvertinimą įpareigoja vien jau galimybė, kad gali būti pažeisti apsaugos tikslai.

14 — 13 išnašoje minėto sprendimo *Basses Corbières* 50 ir paskesni punktai.

2000 m. priimant teigiamą sprendimą dėl poveikio aplinkai. Kaip įrodymą ji pateikia šio sprendimo priedą [15]. Jame iš tikrųjų apibendrinami ir vertinami atlikti moksliniai tyrimai dėl poveikio aplinkai.

40. Šiame dokumente aprašoma ir nagrinėjama daug projektų, kurie, išskyrus slidinėjimo trasos pertvarkymą, nėra šio proceso dalykas. Slidinėjimo trasos pertvarkymas trumpai aprašomas 12 puslapyje.

41. Visų vertintų projektų poveikis faunai, augmenijai, florai ir ekosistemoms bendrai išdėstomas 27–29 puslapiuose. Toliau dokumento sudarytojai teigia, kad dėl to nei juntamai pasikeis teritorijoje gyvenančių gyvūnų rūšių buveinės, nei iš esmės sumažės mažų paukščių ir žinduolių galimybės rasti maisto ir prieglobstį.

42. Tačiau, kaip teisingai pabrėžia Komisija, dokumento sudarytojai šioje dalyje nurodo rimtų tyrimo trūkumų. Jie teigia, kad apskritai buvo beveik neatsižvelgta į projektų poveikį. Nebuvo išsamiai aprašyti konkretūs darbai. Ištirtos ne visos svarbios rūšys. Ypač tai taikytina Alpių tundrinei žvyrei, kurios veisimosi ir lizdų sukimo vietos nebuvo nustatytos. Kaip nurodo sudarytojai, duomenys apie fauną apskritai yra menkaverčiai. Pavyzdžiui, minimas šiame regione nebeaptinkamas kurtinys, tačiau nekalbama apie liputį, juodąją meletą, paukštvanagį ir didįjį apuoką.

43. Be to, dokumento 38 puslapyje tvirtinama, kad slidinėjimo trasos pertvarkymas gali būti atliekamas ne daugiau kaip 40 metrų pločio koridoriuje. Iš tiesų šis koridorius neturėtų būti platesnis kaip 20 metrų. Vėliau, vykdant projektą, šio apribojimo buvo nepaisoma. 40 puslapyje taip pat rekomenduojama atlikti papildomus paukščių rūšių tyrimus, susijusius būtent su miško kirtimu.

44. Italijos vyriausybė remiasi 1994 m. biologijos tyrimu, kuri nurodoma kaip vienas dokumento šaltinių, bei kitais nurodytais dokumentais ir su projektu susijusių įstaigų išvadomis, tačiau neaišku, kokią reikšmę jie turi vertinant poveikį teritorijai. Kita vertus, taip pat tiesiogiai minimas alternatyvių

15 — Atsiliepimo į ieškinį 1 priedas.

sprendimų įvertinimas yra aktualus PAV direktyvos [16] požiūriu ir gali būti svarbus suteikiant leidimą pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalį, tačiau vertinant poveikį teritorijai jis neturi reikšmės.

45. Taigi tyrimai, kurių pagrindu 2000 m. buvo priimtas teigiamas sprendimas dėl poveikio aplinkai, neišnagrinėjo visų projekto aspektų ir jų poveikio įvairioms saugomoms paukščių rūšims. Atsižvelgiant į šias pastabas negalima teigti, kad slidinėjimo trasos pertvarkymo priemonės nepakenks SAT vientisumui. Todėl jie nėra tinkamas pagrindas leisti vykdyti šiuos darbus pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį.

Dėl 2002 m. IREALP tyrimo

46. 2002 m. IREALP atliktame tyrime taip pat aprašomas šis projektas ir jo poveikis aplinkai. Jame gana išsamiai nagrinėjamas poveikis vandens ištekliams, geomorfologijai ir augmenijai. Kalbant apie paukščius, dėl kurių ši vietovė priskirta specialios apsaugos teritorijai, šiame tyrime nurodoma tik tai, kad tirtoje miško teritorijoje aptinkama juodoji meleta [17]. Nagrinėjant kitą, su šia byla nesusijusią projekto dalį, tyrime minimas mornelis, kuris buvo nurodytas 2004 m. standartinėje duomenų anketoje [18].

47. Remiantis šiais duomenimis būtų galima teigti, kad kitos rūšys poveikio nepatirs ir kad šiuo požiūriu tyrime išsamiai ištirtos visos su įvairiais projektais susijusios rūšys. Tačiau net jei taip ir yra, buvo būtina aprašyti ir įvertinti projekto poveikį juodajai meletai. Deja, tokių duomenų tyrime nėra.

48. Be to, vėliau Italijos pateikti 2003 m. ir 2005 m. tyrimai bei 2004 m. Italijos pranešimas Komisijai [19] tik patvirtina abejones, kad iš tikrųjų nebuvo ištirtos visos svarbios rūšys, kurioms projektas daro poveikį. Konkrečiai kalbant, juose nurodoma, kad poveikį patirtų tetervinas.

49. Taigi ir remiantis 2002 m. IREALP tyrimu negalima teigti, kad slidinėjimo trasos pertvarkymo priemonės nepakenks SAT

16 — 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyva 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40).

17 — Ieškinio priedų 304 puslapis.

18 — Ieškinio priedų 318 puslapis.

19 — Ieškinio priedų 80 ir paskesni puslapiai.

vientisumui. Todėl jis taip pat nėra pakankamas pagrindas leisti vykdyti šiuos darbus pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį.

Dėl vėlesnių tyrimų

50. Ir ikiteisminėje procedūroje, ir procese Teisingumo Teisme Italija pateikė ir kitų dokumentų, kuriuose nagrinėjamas skundžiamų priemonių poveikis aplinkai. Šie dokumentai yra 2003 m. gruodžio 1 d. tyrimas [20], 2004 m. rugpjūčio 6 d. Italijos aplinkos ministerijos pranešimas [21] ir 2005 m. gruodžio 21 d. tyrimas [22]. Tik pastarojo turinys atitinka poveikio teritorijai įvertinimui keliamus reikalavimus, nes jame tiriama teritorijų, kuriose ketinama atlikti darbus, reikšmė svarbioms rūšims, ir projekto poveikis vertinamas būtent šiuo požiūriu. Tačiau iš esmės nėra svarbu, ar atskirų dokumentų forma ir turinys atitinka poveikio teritorijai įvertinimui keliamus reikalavimus.

20 — Ieškinio priedų 148 ir paskesni puslapiai.
21 — Ieškinio priedų 84 ir paskesni puslapiai.
22 — Italijos tripliko priedas.

51. Kaip pažymi Komisija, visi šie dokumentai buvo parengti *po* 2003 m. vasario 14 d., kai buvo suteiktas leidimas. Pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies antrą sakinį leidimą galima suteikti tik atsižvelgus į poveikio teritorijai įvertinimą. Šiuo atveju tai buvo neįmanoma. Vien jau todėl šie dokumentai nebuvo tinkamas pagrindas 2003 m. vasario 14 d. suteikti leidimą pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį.

Tarpinė išvada

52. 2003 m. vasario 14 d. leidimas pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį negalėjo būti suteiktas, nes Teisingumo Teismui pateiktų tyrimų duomenimis Italijos institucijos tuo metu negalėjo atmesti visų pagrįstų mokslinių abejonių dėl neigiamo projekto poveikio nagrinėjamos specialios apsaugos teritorijos apsaugos tikslams.

B — *Dėl buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalies*

53. Tačiau kyla klausimas – ar galima buvo suteikti leidimą remiantis buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalimi. Joje sakoma, kad,

nepaisant neigiamo poveikio teritorijai įvertinimo, planas ar projektas vis dėlto gali būti įgyvendintas dėl privalomųjų svarbesnio viešojo intereso pagrindų, tarp jų ir socialinio ar ekonominio pobūdžio, kai nėra kitų alternatyvių sprendimų, o valstybė narė imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti.

54. Paprastai ši nuostata taikoma jau *po to*, kai projekto poveikis buvo įvertintas pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį ir yra atitinkama išvada, bent jau tais atvejais, kai toks įvertinimas moksliškai įmanomas. Norint taikyti buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalį, būtina žinoti, ar bus neigiamai paveikti apsaugos tikslai, nes kitaip būtų neįmanoma įvertinti galimybių taikyti išimtį. Įvertinant privalomuosius svarbesnius viešojo intereso pagrindus reikia palyginti šį interesą su žala teritorijai. Nustatyti, ar egzistuoja alternatyvūs sprendimai, galintys mažiau pakenkti teritorijai, taip pat įmanoma tik žinant tos žalos dydį. Galiausiai, prieš imantis kompensacinių priemonių, reikia žinoti, kokią žalą teks mažinti [23].

55. Kadangi 2003 m. vasario 14 d. tokių duomenų dar nebuvo, norisi iš karto atmesti galimybę, kad tą dieną suteikiant leidimą buvo galima remtis buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalimi.

56. Tačiau ypač skubiais atvejais dėl privalomųjų svarbesnio viešojo intereso pagrindų turi būti įmanoma leisti vykdyti projektus, prieš tai neatlikus didelių laiko sąnaudų reikalaujančių mokslinių įvertinimų. Kitaip, pavyzdžiui, kilus neišvengiamam pavojui svarbiausioms teisinėms vertybėms, būtų neįmanoma imtis prevencinių priemonių, tikėtina, galinčių turėti poveikį ir specialios apsaugos teritorijų apsaugos tikslams.

57. Tokiais atvejais taikant buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalį reikia remtis didžiausia įmanoma įsikišimo žala ir įvertinti, ar dėl privalomųjų svarbesnio viešojo intereso pagrindų – gresiančio pavojaus – reikia imtis būtent tokių apsaugos priemonių ir ar jų netenkintų kitos – mažiau kenkiančios SAT – alternatyvios priemonės, pavyzdžiui, palaukti poveikio teritorijai įvertinimo [24]. Tokiu atveju poveikį reikėtų įvertinti bent jau po to, kad galima būtų imtis reikiamų kompensacinių priemonių.

23 — Žr. mano 2005 m. spalio 27 d. išvadą byloje *Komisija prieš Austriją (Lauteracher Ried)* (C-209/04, Rink. p. I-2755, 83 ir paskesni punktai).

24 — Žr. mano 2006 m. balandžio 27 d. išvadą byloje *Komisija prieš Portugaliją (Castro Verde)* (C-239/04, Rink. p. I-10183, 46 punktas ir jame pateiktos nuorodos).

58. Šioje byloje nesvarbu, ar artėjantis pasaulio slidinėjimo čempionatas buvo pateisinama priežastis neatlikti tinkamo poveikio teritorijai įvertinimo. Sprendžiant iš turimų duomenų, nebuvo rimtai apsvarstyti alternatyvūs slidinėjimo trasos pertvarkymo sprendimai. Kadangi Italija privalo įrodyti, kad buvo tenkinamos sąlygos taikyti išimtį pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalį [25], ji ir turi prisiimti šią naštą.

59. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, 2003 m. vasario 14 d. suteiktas leidimas negalėjo būti grindžiamas buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalimi.

60. Taigi apibendrinant reikia pasakyti, kad vykdant slidinėjimo teritorijos Santa Caterina Valfurva (trasos „Edelweiss") išplėtimo ir įrengimo bei atitinkamos slidinėjimo infrastruktūros sukūrimo 2005 m. Pasaulio kalnų slidinėjimo čempionatui specialios apsaugos teritorijoje IT 2040044, esančioje nacionaliniame Stelvio parke, projektą leidusi įgyvendinti priemones, galinčias turėti didelį poveikį šiai SAT, tinkamai neįvertinusi šių priemonių poveikio nagrinėjamai vietovei jos apsaugos tikslų atžvilgiu arba pakankamai neišnagrinėjusi alternatyvių šioms priemonėms sprendimų, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalis bei 7 straipsnį.

C — Dėl buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalies

61. Pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį valstybės narės imasi priemonių, siekdamos specialiose saugomose teritorijose išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdymo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas šios direktyvos tikslų atžvilgiu.

62. Šiuo ieškinio pagrindu iškeliamas klausimas, ar atliekant tam tikrą veiklą gali būti pažeidžiama ir 6 straipsnio 2 dalis, ir šio straipsnio 3 bei 4 dalys. Šiuo klausimu jau minėjau [26], kad pagal sprendimą *Waddenzee* ir antros, ir trečios šio straipsnio dalies tikslas yra tas pats – užkirsti kelią neigiamam poveikiui specialios apsaugos teritorijos apsaugos tikslais [27]. Tačiau jei vykdyti planą ar projektą buvo leista taikant buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą, pagal šį planą ar projektą saugomoje

25 — 7 išnašoje minėto sprendimo *Castro Verde* 36 ir 39 bei paskesni punktai, 24 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Castro Verde* 41 punktas ir 23 išnašoje minėtos mano išvados byloje *Lauteracher Ried* 68 punktas.

26 — 2006 m. rugsėjo 14 d. išvada byloje *Komisija prieš Airiją (IBA 2000)* (C-418/04, nagrinėjama Teisme, 173 punktas).

27 — 7 išnašoje minėto sprendimo *Waddenzee* 36 punktas.

teritorijoje pradedamos veiklos atžvilgiu to paties straipsnio 2 dalyje įtvirtintos bendros apsaugos normos taikymas tuo pat metu yra nereikalingas [28]. Kita vertus, jei buvo nesilaikoma leidimo suteikimo procedūros reikalavimų, įgyvendinant projektą gali būti pažeistos ir procesinės 6 straipsnio 3 bei 4 dalių nuostatos, ir visose trijose straipsnio dalyse įtvirtinti materialieji teritorijos apsaugos reikalavimai.

63. Tai, kad SAT atžvilgiu buvo pažeista buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalis, Teisingumo Teismas gali konstatuoti tik nustačius pažeidimų ar trikdymų šių nuostatų prasme. Iš esmės pati Komisija turi nurodyti, kad buvo padarytas poveikis, o kitai šaliai prieštaraujant – ir pagrįsti tai.

64. Šioje byloje Komisija nurodo, kad nacionaliniame Stelvio parke esančioje SAT buvo iškirsta apie 2500 medžių, tačiau nėra aišku, ar ši priemonė turėjo neigiamą poveikį teritorijos apsaugos tikslams. Miškas savaime negali būti SAT apsaugos objektas pagal paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnį, nes jis saugomas tik tiek, kiek yra svarbus kaip saugomų paukščių rūšių buveinė.

28 — 7 išnašoje minėto sprendimo *Waddenzee* 35 punktas.

65. Duomenų apie tai, kad saugomos paukščių rūšys gali gyventi nagrinėjamame miško ruože, galima rasti „Europoje perinčių paukščių atlase“ (*Atlas of European Breeding Birds*), kurio ištraukas pateikia Komisija [29]. Remiantis minėtu atlasu, šiame miške gali gyventi vapsvaėdis, Alpių tundrinė žvyrė ir juodoji meleta. Ši informacija gali įpareigoti atlikti poveikio teritorijai įvertinimą. Tačiau vien šios informacijos nepakanka įrodyti padarytą žalą.

66. Vienintelis dokumentas, kuriame pateikiama konkrečių duomenų apie tai, kad saugomos rūšys gyvena nagrinėjamoje teritorijoje, yra 2005 m. lapkričio 21 d. tyrimas, Italijos pateiktas su tripliku [30]. Jame nurodoma, kad didžioji projekto poveikio dalis yra nedidelė ar nereikšminga. Kadangi Komisija šiai išvadai neprieštaravo, nors galėjo tą padaryti posėdyje, ji vertintina kaip teisinga.

67. Tiesa, tame pačiame tyrime sakoma, kad reikia kompensuoti galimų tetervinų perėjimo vietų sunaikinimą pagerinant buveines kitose vietose [31]. Kadangi Italija pripažįsta, jog būtina imtis kompensacinių priemonių žalai tetervinams sumažinti, peršasi išvada,

29 — Ištraukos iš: Hagemeijer/Blair. „The EBCC Atlas of European Breeding Birds“. Ieškinio 10 priedas.

30 — Tripliko priedo 6 ir paskesni puslapiai.

31 — Tripliko priedo 63 ir 65 puslapiai.

kad nacionaliniame Stelvio parke esančios SAT apsaugos tikslams šios rūšies atžvilgiu buvo padarytas neigiamas poveikis.

68. Atsižvelgiant į tai tenka konstatuoti, kad vykdant slidinėjimo teritorijos Santa Caterina Valfurva (trasos „Edelweiss") išplėtimo ir įrengimo bei atitinkamos slidinėjimo infrastruktūros sukūrimo 2005 m. Pasaulio kalnų slidinėjimo čempionatui specialios apsaugos teritorijoje IT 2040044, esančioje nacionaliniame Stelvio parke, projektą įgyvendinusi priemones, pabloginusias tetervinų buveines ir dėl to neigiamai paveikusias SAT apsaugos tikslus, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 dalį bei 7 straipsnį.

D — *Dėl paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių*

69. Trečiasis ieškinio pagrindas susijęs su paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytomis būtinomis SAT teisinės apsaugos priemonėmis. Ši nuostata pirmiausia įtvirtina pareigą įsteigti SAT, kuri šioje byloje nėra ginčo objektas [32].

70. Be to, remiantis Teisingumo Teismo praktika, paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalys įpareigoja valstybes nares suteikti SAT teisinį apsaugos statusą, galintį užtikrinti, be kita ko, I priede nurodytų paukščių rūšių išlikimą ir veisimąsi bei nuolatos aptinkamų I priede nenurodytų migruojančių rūšių veisimąsi, šėrimąsi ir žiemojimą [33].

71. Kadangi pagal buveinių direktyvos 7 straipsnį šios direktyvos įpareigojimai, be kita ko, nustatyti 6 straipsnio 2 dalyje, pakeičia paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 4 dalies pirmajame sakinyje nustatytus įpareigojimus specialios apsaugos teritorijoms, teisinis šių teritorijų apsaugos statusas taip pat turi užtikrinti, kad būtų išvengta natūralių buveinių ir rūšių buveinių pablogėjimo bei rimto rūšių, kurioms buvo įsteigtos šios teritorijos, trikdymo [34].

72. Todėl reikia priimti tam tikrus teisės aktus, laiduojančius pakankamą SAT apsaugą.

73. Tačiau Komisija nepateikia jokių konkrečių priekaištų dėl Italijos ar Lombardijos regiono įstatymų bendrųjų nuostatų dėl specialios apsaugos teritorijų apsaugos ar dėl specialiųjų nuostatų, susijusių su nacio-

32 — 1993 m. rugpjūčio 2 d. Sprendimas *Komisija prieš Ispaniją (Santoña)* (C-355/90, Rink. p. I-4221, 20 punktas).

33 — Žr. 11 išnašoje pateiktas nuorodas.

34 — 11 išnašoje minėto sprendimo *Komisija prieš Belgiją (teritorijų žemėlapiai)* 16 punktas.

naliniame Stelvio parke esančios SAT apsauga. Apie tai, kad esamos teisinės apsaugos priemonės nepakankamos, ji sprendžia tik remdamasi ginčijamo projekto įgyvendinimu.

74. Atsikirsdama į šią išvadą Italija tvirtina, kad įpareigojimo dėl apsaugos pažeidimas neįrodo, jog apsaugą užtikrinančios teisės normos yra netinkamos. Tačiau čia ji neįvertino, kad vykdant paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus įpareigojimus nepakanka priimti tam tikrus teisės aktus. Šių nuostatų reikalaujamos apsaugos priemonės turi užtikrinti ir *praktinę* nustatytų teritorijų apsaugą.

75. Šioje byloje nacionaliniame Stelvio parke esančios SAT apsaugos tikslai buvo pažeisti bent jau tetervinų atžvilgiu. Ši žala įrodo, kad nebuvo imtasi visų priemonių teritorijos apsaugai užtikrinti.

76. Gali atsitikti, kad žala teritorijai padaroma nepaisant to, kad valstybė narė ėmėsi visų įmanomų priemonių jai išvengti. Tokiu atveju padaryta žala nereikštų paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių pažeidimo.

77. Tačiau šioje byloje ginčijamos priemonės buvo įvykdytos gavus kompetentingų institucijų leidimą, kuris buvo suteiktas nesant pagrindo taikyti išimtį pagal buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalį. Todėl šiuo atveju galima teigti, kad padaryta žala reiškia paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalių pažeidimą.

78. Atsižvelgiant į šiuos argumentus tenka konstatuoti, kad vykdant slidinėjimo teritorijos Santa Caterina Valfurva (trasos „Edelweiss") išplėtimo ir įrengimo bei atitinkamos slidinėjimo infrastruktūros sukūrimo 2005 m. Pasaulio kalnų slidinėjimo čempionatui specialios apsaugos teritorijoje IT 2040044, esančioje nacionaliniame Stelvio parke, projektą leidusi įgyvendinti priemones, pabloginusias tetervinų buveines ir dėl to neigiamai paveikusias SAT apsaugos tikslus, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal paukščių apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis.

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų

79. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi šioje byloje Komisija yra laimėjusi šalis pagal visus ieškinio pagrindus, bylinėjimosi išlaidas turi padengti Italija.

VI — Išvada

80. Todėl siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Vykdant slidinėjimo teritorijos Santa Caterina Valfurva (trasos „Edelweiss") išplėtimo ir įrengimo bei atitinkamos slidinėjimo infrastruktūros sukūrimo 2005 m. Pasaulio kalnų slidinėjimo čempionatui specialios apsaugos teritorijoje IT 2040044, esančioje nacionaliniame Stelvio parke, projektą leidusi įgyvendinti priemones,

   — galinčias turėti didelį poveikį šiai SAT, tinkamai neįvertinusi šių priemonių poveikio nagrinėjamai vietovei jos apsaugos tikslų atžvilgiu arba pakankamai neišnagrinėjusi alternatyvių šioms priemonėms sprendimų, bei

   — pabloginusias tetervinų (*Tetrao tetrix*) buveines ir dėl to neigiamai paveikusias SAT apsaugos tikslus,

   Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos 6 straipsnio 2, 3 ir 4 dalis kartu su 7 straipsniu bei pagal 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis.

2. Priteisti iš Italijos bylinėjimosi išlaidas.